



O67 • 2017-02-24

Aan karmelkringleden en belangstellenden,

Beste lezer,

We kijken om naar twee voorbije bijeenkomsten in februari.

In Dordrecht, een van de steden van 500 jaar Reformatie, reiken Protestantse Kerk en jouw Karmelkring in maart over Dordtse kerkmuren elkaar de oecumenische hand. Twee avonden in het licht van de Vastentijd. Zie vanaf pagina 2.

Daarnaast bieden wij je een drietal Elia-vieringen aan, die uiteraard ook staan in het licht van de Veertigdagentijd.

Je bent weer van harte welkom!

**Meld je voor jouw keuze altijd zo spoedig mogelijk aan op onze webpagina!**

## In een ommezien

**Op 11 februari** namen dertien mensen uit de kring deel aan de bezinningsdag in huiselijke kring rond de film *À perdre la raison*. Regisseur Lafosse maakte een fascinerende film over een gruwelijke zaak naar aanleiding van een waargebeurd drama. Zijn beeldregistratie van een in haar moederschap, echtgenoterol en woonsituatie verstikkende jonge vrouw riep bij toeschouwers nogal wat vragen op. Hij had het lef onbespreekbare onderwerpen aan te kaarten en het onbegrijpelijke inzichtelijk te maken, niet door te verklaren maar door te laten zien. De regisseur zei er zelf over: "*Voor mij is de hoofdpersoon die optreedt als beschermheer de incarnatie van het neokolonialisme*" en: "*De weg naar de hel is geplaveid met goede bedoelingen*". Iemand zei na afloop: "Het was een indringende, veelzeggende en afschuwelijke film". Er werd uitgebreid over van gedachten gewisseld.



Dank aan Gerard Westendorp voor de inspirerende begeleiding. Dank aan Marion Venmans die de volgende dag de tekst deelde van het filmlied 'Femmes, je vous aime' van Jean-Loup Dabadie en Julien Clerc. Dank ook aan Corine Mulder voor de heerlijke soep en worstenbroodjes.

**Op 16 februari** was het weer 'Zin in zingen'. Onder de titel 'Stem in de woestijn' en aan de hand van een houtsnede van Marianne van der Heyden voerde Anne-Marie ter Beke koorzangers en gasten, 28 mensen, door een geestelijke woestijn. Het verblijven in de woestijn, zowel in geografisch als geestelijk opzicht, is typisch karmelitaans. Wanneer God tot zijn volk spreekt leidt hij het naar de woestijn. Corine Mulder vertelde hierover:

*"De woestijn is een oord van stilte, waar God zich gemakkelijker kan doen horen. God spreekt echter niet alleen in de stilte, zijn spreken schept ook stilte, zo citeerde Anne-Marie de Belgische karmeliet Wilfried Stinissen uit Zweden."*



houtsnede Marianne van der Heyden

Anne-Marie ter Beke nam die avond de bijbelse figuren Elia en Mozes als leidmotief. Beide hoorden Gods stem die richtinggevend werd in hun leven. Hilde Dubbeldam vertelde dat:

*"Naast het zingen van de liederen Anne-Marie verschillende vormen gebruikte om ons na te laten denken over de teksten van de liederen. Bijvoorbeeld benoemen welke woorden of zinnen*

*uit een couplet je aanspraken en waarom. Dit werd dan in tweetallen besproken. Ook liet ze ons ervaren hoe het is om geroepen te worden bij je naam."*

Anne-Marie gebruikte daarnaast bijbelfragmenten over Elia uit 1 Koningen 19, 3-16 en van Mozes uit Exodus3, 1-10 om liedteksten in het grotere geheel te plaatsen. Met elkaar probeerden de zangers de ervaringen uit die verhalen te benaderen en zingend te verbinden met hun eigen levensweg. Corine Mulder vertelde hier verder over:

*"Zo werden alle aanwezigen uit de koorbanken geplukt en uitgenodigd de grote, lege De Verzezen Christuskkerk in te gaan, op een willekeurig plekje te gaan zitten, als ware men in de woestijn. We zongen het lied 'Zend ons een engel in de nacht' van Michel van der Plas en werden later uitgenodigd te kijken welk woord uit dit lied het meest bij onze eigen woestijnervaring paste. Zoals Elia gevoed werd door de engel, toen hij uitgeput onder de bremstruik lag, zo zongen wij smekend om ook ons een engel te zenden, wanneer het moeilijk is. Zend ons een engel in de nacht als alles ons een raadsel is, wanneer ons zekerheid en kracht ontvallen in de duisternis. Zend ons een engel ieder uur dat ons ontvoert van u vandaan, wanneer wij voor de blinde muur van uw geheime plannen staan. Zend ons een engel met Uw licht in onze slaap, de metgezel die troost brengt in het vergezicht van God-met-ons, Immanuel. Zend ons in hem de zekerheid dat u ons zelf bezoeken zult en bij ons wonen in uw tijd, en leer ons wachten met geduld. Ook het lied 'Voor wiens Gelaat ik sta' nodigde ons uit stil te staan bij onze eigen ervaringen. We zongen om Stem die leven wint op dood, bij psalm 29. Stem, roep ons, raak ons, spreek ons aan."*

Na de pauze was het tijd voor Mozes. Tegenover elkaar staand in de kerk, met als tussenruimte de lengte van een kerkbank, riepen de deelnemers zingend elkaars naam en de ander antwoordde zingend 'hier ben ik'. Anne-Marie stond met hen stil bij de Godsnaam. 'Ik zal er zijn'.

Daarover vertelde Corine:

*"Ook God zelf kwam aan het woord in het lied 'Ik ben'. Ik ben voor jou een nieuwe naam, ik ben je God en hiervandaan ga ik als je schaduw met je mee door de woestijn en door de zee. Ik ben er als het leven lacht. Ik ben er voor je in de nacht. Ik ben er in je hoogste lied. Ik ben er als je het niet meer ziet. Ik ben de weg waarop je gaat. Ik ben er zelfs ten einde raad. Ik ben gegeven als je brood. Ik ben in leven en in dood."*

Hilde Dubbeldam, die zelf ook diverse muziekinstrumenten bespeeld, vond het leuk om te horen hoe pianist Herman van Rooijen

*"invloed kan hebben op het vormgeven van een lied en het benadrukken van bepaalde woorden of zinnen in het lied. Voor mij en velen anderen een mooie en inspirerende avond die heel anders werd ervaren als een normale koorrepetitie."*

De deelnemers waren Anne-Marie dankbaar voor deze inspirerende en verstillende avond die eindigde met het lied bij psalm 29: 'Dat in de vloedgolf van de tijd'.

José Vink merkte op:

*"Het was een waardevolle avond; fijn om zo te zingen naar de Veertigdagendagentijd toe."*

Na afloop werd er druk en praktisch overlegd in welke viering welk lied een plek zouden kunnen krijgen.

---

## Bezielingsaanbod maart

### Aswoensdag

Op initiatief van de Protestantse geloofsgemeenschap van de Dordtse Ontmoetingskerk wordt op 01 maart samen met Karmelkring Elia Dordrecht een aswoensdagviering gehouden. As is een teken van menselijke gebrekigheid en sterfelijkheid, maar ook een teken van nieuw leven. Vroeger werd met as gewassen; as heeft een reinigende kracht. Afgebrande stoppels op akkers maken de grond vruchtbaar. As reinigt en geeft kracht tot nieuw leven. Daarom worden wij die avond in de gelegenheid gesteld ons met as te laten tekenen. Omdat deze dag een vastendag is, laten we de viering voorafgaan door een sobere gezamenlijke maaltijd. Tijdens die maaltijd zal Anne-Rose van der Zwet-van Dijk, creatief- en arbeidstherapeut uit Hendrik-Ido-Ambacht aan de hand van een PowerPoint-presentatie vertellen over het vastenproject in Phulbary (ফুলবাড়ী), in het noordwesten van Bangladesh. Stichting PhySCI geeft daar basale hulp in de vorm van fysiotherapie, hulpmiddelen en kennisoverdracht in een dagbestedingsgroep aan kinderen met een meervoudige beperking. Huisvesting, voedsel, onderwijs en werkgelegenheid zijn leidende elementen. De stichting zorgt dat zij respect, aandacht en zorg krijgen van hun omgeving en niet op straat behoeven te liggen om te bedelen. Op de planning staat de bouw van een visvijver.



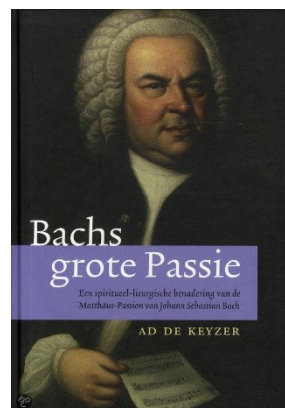
**Begeleiding:** Da. Riet Boogaard en katholiek geestelijk verzorger Gabriëlle Vermeulen.  
**Datum:** woensdag 01 maart 2017.  
**Tijden:** 17:45 u. inloop  
18:00 u. presentatie vastenproject.  
18:00 – 19:15 u. sobere maaltijd.  
19:30 u. vesperviering; tijd wijkt af van die in onze papieren brochure!.  
**Bijdrage:** Jouw vrije gift stellen wij, na aftrek van de cateringkosten, beschikbaar aan het vastenproject van Stichting PhySCI in Phulbary (BD).  
**Oude palmtakje:** Je wordt uitgenodigd het palmtakje van vorig jaar mee te nemen. Die takjes worden tijdens de vesperviering verbrand. Met de as daarvan ontvangen de mensen later in de viering een askruisje.  
**Locatie:** Ontmoetingskerk (Protestantse Kerk), Slangenburg 03, 3328 DN Dordrecht.  
**Opgave:** voor deelname aan de maaltijd op [www.karmelcentra.nl/dordrecht](http://www.karmelcentra.nl/dordrecht) (tab 'aanmelden') of via 078 616 02 83, resp. 06 22 73 21 67.

---

### Bachs grote passie

In deze veertigdagentijd, op 08 maart, vertelt Ad de Keyzer over de Matthäus Passion van Johann Sebastian Bach. Dr. Ad de Keyzer is wetenschappelijk medewerker bij het Titus Brandsma Instituut (TBI) te Nijmegen en stafmedewerker bij de Zusters van JMJ in Den Bosch. Hij heeft twintig jaar onderzoek gedaan en biedt ons, als we daarvoor open staan, nieuwe verrassende inzichten.

De Keyzer ziet de Matthäus Passion als een rituele vorm die tot doel heeft de luisteraar om te vormen. Hij benadert de compositie door middel van de *lectio divina*, een methode voor geestelijke lezing van de Schrift in vier fases, zoals die ook in onze leerhuisgroepen wordt gebezigd. Hij doet dit aan de hand van enkele fragmenten uit de Passion. Luisterend en mediterend benadert Ad op deze spiritueel-liturgische wijze het geheim van de werking die Bachs meesterwerk heeft op het hart van ieder mens, gelovig of ongelovig, die zich blootstelt aan deze compositie. Zelfs Friedrich Nietzsche bewonderde de Matthäus Passion, waarin hij weer het evangelie hoorde.



**Begeleiding:** Dr. Ad de Keyzer.  
**Datum:** woensdag 08 maart 2017.  
**Tijden:** 19:30 – 21:30 uur.  
**Bijdrage:** € 5,00 per persoon en per avond.  
**Locatie:** Ontmoetingskerk (Protestantse Kerk), Slangenburg 03, 3328 DN Dordrecht.  
**Opgave:** [www.karmelcentra.nl/dordrecht](http://www.karmelcentra.nl/dordrecht) (tab 'aanmelden') of via 078 616 02 83, resp. 06 22 73 21 67.

---

### Rond de Schrift (4 van 4)

Wij lezen samen met theoloog en exegeet Henk Berflo uit het Mattheüs-evangelie de passage Korinte 1,1-3., zoals die in het liturgisch jaar A voor de liturgie van zondag 19 maart, derde zondag in de Veertigdagentijd, is aangegeven.

Daarbij wordt op verzoek uitleg en toelichting gegeven. We delen de spiritualiteit als mensen van de 21<sup>e</sup> eeuw.

**Begeleiding:** Henk Berflo  
**Datum:** dinsdag 14 maart 2017  
**Tijd:** 20:00 – 22:00 uur.  
**Locatie:** Parochiezaal, Slotemaker de Bruinestraat 1, 3317 RV Dordrecht  
**Bijdrage:** € 5,00 per persoon/per avond

---

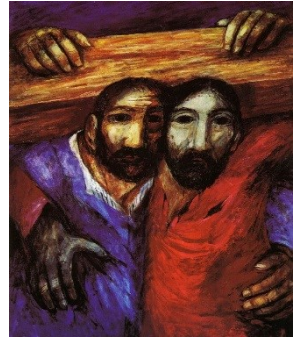




Drie vieringen in Karmelitaanse geest. Spiritualiteit die geactualiseerd wordt in het gewone dagelijkse leven en in deze bijeenkomsten, op heilige grond, voor een moment kan terugkeren naar de Eeuwige. Deze maand mogen we de spiritualiteit van de Veertig-

dagentijd ervaren. Vóór aanvang kunnen liederen worden ingeoefend. Hier ook vind je nog ruimte om een eigen voorbede uit te spreken en die met licht zichtbaar te maken.

In de Elia-viering van 29 maart zullen wij stil staan bij de kruiswegstaties van de in 2015 overleden Duitse priester en kunstenaar Sieger Köder. Het zijn indrukwekkende staties die wij zullen projecteren in de Gedachteniskapel Titus Brandsma. We nodigen je uit om in deze viering te mediteren, te bidden en te zingen bij de weg van het kruis en daarmee aan te sluiten bij een lange traditie van mensen, die hun hoop en teleurstelling, hun lief en leed uitspreken voor een God die van ons zegt 'dat wij kostbaar zijn in zijn ogen'.



- begeleiding:** Corine Mulder-Paes, Myrthe ten Berge-Mulder, Lisette Breddels-Snels, Marijke Rovers-Snelders, Peter Rovers, Arno Aardoom en Aad van Vliet.  
**piano:** Herman van Rooijen  
**datum:** woensdagen 15, 22 en 29 maart 2017  
**tijden:** liederen inoefenen: 19:10 – 19:25 uur, viering met nazit: 19:30 – 20:30 uur.  
**locatie:** Gedachteniskapel Titus Brandsma, Nolensweg 10, 3317 LE Dordrecht  
**bijdrage:** Jouw vrije gift wordt bijzonder op prijs gesteld.

---

## De doelstelling van Karmelkring Elia

zoals missie, strategische doelen en kerndoelen, vind je terug in onze jaarverslagen op: <http://www.karmelcentra.nl/dordrecht> onderaan op de thuispagina.

---

## Wil je niet verder zonder Karmelkring Elia?

Wij kunnen niet verder zonder jou. Je helpt mee aan haar voortbestaan als gemeenschap en vindplaats van eigentijdse christelijke inspiratie en karmelitaanse geestkracht door een gift over te maken op IBAN:

**NL48 RBRB 0931 1476 62 t.n.v. Stichting Karmelkring Elia Dordrecht.**

Dank voor wat de afgelopen tijd aan ons werd toevertrouwd!



---

## En dan nog dit:

*"If you are neutral in situations of injustice, you are chosen the side of the oppressor"*

Anglicaanse bisschop Desmond Mpilo Tutu

---

Dordrecht, 2017-02-24 Stichting Karmelkring Elia Dordrecht, redactie: Paul Seesink  
[www.karmelcentra.nl/dordrecht](http://www.karmelcentra.nl/dordrecht) - [karmelkringelia@karmel.nl](mailto:karmelkringelia@karmel.nl) - 078 616 02 83